Vasárnap. 92. Szám. Szeptember 4-én, 1859.

KOLOZSVÁRI KÖZLONY.

Megjelenik: a lap minden Szerdán, Pénteken és Vasárnap. Előfizetnetni minden cs. k. postahivatalnál, é lapok kiadó hivatalához czímzendő levelekben. Ára évnegyedre 3 ft 15 kr, félévre 6 ft 30 kr, évre 12 ft 60 kr ut pénzben.
A lap szellemi ügyeit illető közlemények a szerkesztőséghez utasítandók.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:
Az Ovárban, Vini-utcza, 281. szám alatt.

KIADÓ-HIVATAL:
A Középuteánban, SZEM könyvkereskedésében.

Hirdetések minden négy hasábos egy sor után 7 ujkrét kiszedtetésnek; folytonos hirdetésektil illő pei elengedtetik. Minden ik hirdetésre 30 ujkr bélyegdíj előre befizetendő.
A lap anyagi ügyeit érdeklik u. m. előfizetés, hirdetés, reclamatiok szt. a kiadó-hivatalhoz utasitandók.

(D.) **Szemle.** Különös ez a diplomatiai sakkjáték, melynek játékztere a világ, királyai az első, királynői a másodrangu hatalmasságok, futonczai az agitátorok, ugroonczai a sugalmazott ujságok, bástyája a katonaság és pionjai a népek.

A király a király ellen játszik, a királynő fedezetét képezi, magát fosszemélyének érzi, mert nemcsak sakk-ot, de „gard"-ot is mondanak, s pedig ő csak legtényezőbb eszköze a czélnak és éppen nem tárgya. Az agitátorok vagyis futonczok hurczoltatnak keresztül-kasul rohamos futásokban a pion-ok, vagyis a népek s katonák közt. A hivatalos és félhivatalos lapok bizonytalan és véletlen ugrásokat tesznek a többiek fején keresztül, hogy az ellenfélt jobban összeszavarják; így megy a játék, és egy partie eltart egy-két évtizeden át. Napoleon Szebaszto pol ól egy sakkot monda, a czáltal igen fontos állásokat biztosíta magának, átjött a párisi congressus tervének kivitelével a két oláh herczegségbe, ott egy nehány pion-t, egy futonczot s egy királynőt maradandólag ugy stellirozott, hogy egyik se mozdulhasson; Kuza, az oláh nép s maga a szultán nem tudják hányadán maradtak ott egy ideiglenes skartba. És Napoleon megint más lépést tett (az ő sakkján több király és királyné van, nagyban játszik) ott Modenából, Toscanából, Pármából a legfőbb calculusokat kiütteté, melyeket visszatethet ugyan, ha a pionokat az ellenfél szerencsésen beviheti oda, hol belőlük a régi fóhatalom kinő. De itt a pionok állanak ellent, és egy „gard" van mondva. Az olasz herczegségek fegyverben, Szardinia fegyverben s egyik se tehet semmit, velük se tesznek már ezuttal semmit. Ott maradnak ugy, a hogy a villafrancai béke találta, mig a játékos talán egy más lépésen töri most fejét, talán Angolhon, talán Poroszhon lesz nemsokára megint sakkba téve, mig végre a félbenhagyott állások együttes combinatioja kitünik, s valakiknek, ki tudja kiknek „matt" lesz mondva; ha csak addig az ellenrész a futonczokat el nem vágja és pionjait magára nézve oly biztosokká nem teszi, hogy azokkal ellenfelét éppen czéljánál megfogja.

Mint keleti nép fia képekben kezdém; de csak annyit akarok kihozni a hasonlatokból, hogy Napoleon még mind csak kezdett, de nem végzett; a ki pedig kezd, az végezni is akar, s a kezdetnél nem áll meg. Azért én részemről ha diplomata volnék ex offo, az ő felsége békebiztatásra nem sokat építeném, s kormányomnak a hallkézzültséget ajánlanám; mint a poroszok s angolok; így mint dilettánt, ki diplomatizalásomnal egy kisded közönséget s magamlatinatom, s organumomat más nem is érti, a néző szerepét vivén a világért se hagyom még ott a szinterme t, mert itt a játéknak még nemlátom végét.

Mikor a párisi congressusban képviselt hatalmasságok a keleti kérdést azzal fejezék be, hogy mind Moldva, mind Oláhország votorum pluralitate válasszon magának fejedelmet, ugy Mehemet Djemil bey, mint Ali pasha s a török érdek mellett küzdő több fiur, nyugodtan törültek le homlokukról a küzdés veretjétket, hogy a keleti háboru programmja: Törökország integritása meg van tartva, csak báró Brunow és gróf Orlof mosolyogtak titkon össze gr. Walewszki és b. Bourquenevel, hozzájok alkalmazkodván gr. Cavour egy hunyoritással, a mire arczvonása, a mennyiben képéhez volt szerencsénk, hivatva lenni látszik. És mi történt az unió ellenzett fóhatalmak bámulatára általok hozott szerződés alapján? a két herczegség egy fejedelem a Kuza szemelyében uniáldott! A „Kolozsvári Közlöny" (nem a Times) konstantinápolyi levelezője pedig rögtön értesité a mi kisded közönségünket, hogy ez az egész orosz és franczia leleményesség. Jól volt feltéve a Sfynx, ügyesen megfejtve. Tehát ott lett két országnak egy fejedelme, látjuk pedig, hogy a hol egy fejedelem van, ott bizony nem áll külön két ország

Itt a dolgok egy kissé megállottak.

A kérdés Olaszországra került. Fegyverszünet lön, békeelőzmény köttetett; benne határozottan alá lön irva, hogy Modena és Toscana fejedelmei visszaszakelyeztessenek. Ez a józan értelem előtt tiszta felelet, következményei önkint érthetők, de a leleményesség és sofisma ezen restaurátiót mégis társává tehetni az addiczi unionak.

Napoleon obajtja szivéből a fejedelmek visszahelyezését; de miatatt a zürichi értekezlet foly, a nép Toscana, Modena és Párma urát trónvesztettnek kiálítja s 40,000 ember (ez különben nem sok annyi népességből) fegyverben áll, sőt Pármában a mint irják nyilvánosan árultják az élesitett töröket a herczegnő pártolóinak legyilkolására, és az olasz nép fegyveres erejе kimondja, hogy szembeszáll Ausztriával, sőt Franczia ország is ha kell, mégse hagydi meg a restaurátiót. Igaz, hogy a „Times" azt mondja a toscanai katonaságról, hogy három órai gyalogláson oda van, s még szekeren is cs-k ugy szeret utazni, ha annak ruganya van, de mégis ellentállása feltétette ezen kérdést: ki fogja tehát visszahelyezni a herczegeket?

Erre Napoleon azt feleli, hogy ő nem, sőt azt sem engedi meg, hogy más hatalom ott erőszakot kövessen el; a mint ezt Linati-nak tett nyilatkozatában egyenesen kimondá.

E szerint egyelőre itt is csak annyiadán vagyunk, mint Moldva-Oláhországban. Csakhogy a dunai tartományokban a congressus határoznak kivette a sofisma; itt pedig egy sofisma állittatott fel, a miből mulhatlanul egy congressusnak kell lenni, különben az itélet napjáig a toscanaiak, modeneiak s pármaiak fegyverrel őrzendik határszéleiket uralkodóik bejövetele ellen, s a ristermelés és selyemgomolitás tönkre megy. Ezen herczegségeknek nem kell az ő fejedelmök, ők pedig savanyu szölök más fejedelemnek. Ez igen furcsa állás. Itt nép, fejedelem és fejedelmi competitorok mind sakkba vagynak téve. Mi azt hisszük, hogy igy ez a lépés jól megálhat a végett, hogy Napoleon tovább léphessen.

A további lépésre pedig ugy vesszük észre, egy congressus kell. Az orosz és Napoleon ezt akarják, sőt az orosz ezen javaslatot is mint a „Portschrit"-ből olvassuk, mely azt mondja, hogy a párisi kabinethez egy orosz sürgöny érkezett, melyben ki van jelentve, hogy Oroszország nem akarja elismerni a zürichi conferentia által létesitett békeegyezményt. A mi Angliát illeti, ugyancsak a fennebbi lap irja, hogy ez is el van határozva az oroszhoz hasonló magatartásra, s nincs többé kétség, hogy Poroszország is a fennebbi kétlaki hatalmassághoz csatlakozik. Zürichből jött értesités szerint pedig Piemont csak ugy nyilatkozott késznek a conferentia eddigi eredményeit aláirni, ha kérdések végleges szabályozása egy európai congressusra biztatik.

Napoleon magatartásához képest a dolog ugy

KIRÁNDULÁS BRUSZÁBA,

írá: **Orbán Balázs**-tól.

(Folytatás.)

A szultán ezen hét testvér gyilkosság után nagy győzelmi pompával tért Számbulba vissza. S midőn a jeniczserek hatalma annyira nőtt, hogy II. Oszmánt letették, a hét testvérja zárták, megfojtottak s helyébe a tébolyodott Musztafát helyezték, s midőn Hüszein pasha az ők teremtményök, s az ők befolyásuk alatt fövezír mindenkit tett a fölötlenül szultán mellett. Abbáza pasha egy összeszedett seregget megindult a jeniczserek kiirtására s Oszmán halálának megbosszulására, Angorát, Szivárt bevette, minden kézrekerült jeniczsert kegyetlenül kivégeztetett s Bruszát három hónapi ostrom után bevette 1032-ben (1623), de a fellegvárban lévő jeniczser őrizet hősien vetle magát, s Hüszein pasha egy nagy hadsereggel a Bruszában levő elen, melynek birére Abbázza pasha visszavonult; a következő évben Hafiz pasha küldetett ellene, Kajszaria (Caesaria) mellett taláczott a két sereg. Abbázza pasha csakhamar bizonyanak hitte a gyalomot, midőn a turkománokkal elárultatván, az kisiklott kezéből. Abbázza Erzerumba menekült, Hafiz pasha követte, de a tél közelegvén, jobbnak látta az uj hadsereget gyujtó Abbázzával kibékülni, és Erzerumi kormányznak nevezvén ki.

S látszólag hű maradt a szültánhoz még 1V. Murád kormánya alatt is. Khalit pasha egy Alepoba kiküldi jeniczser forradalom legyőzésére küldetett 1036-ban (1627) s Abbázza kinyitá előtte Erzurum kapuit, de midőn egy elfogott levélből kitünt, hogy Khalit pashának rendelete van a kegyetlen szultánnál Abbázza fejét levétetni. Egy éjjel meglepte Khalit Szergeit, a nagyobb részét leölette, később az ellene küldött Hüszein pashát egy szorosban meglepvén, szergeit tönkre tette; Hüszein pasha két hával együtt elcsett; visszatérve Erzrumba minden jeniczsert leöletett, hátban öltözöttekel a, levetkeztette, s mindazok, kik térden felül jeniczsér gagyat viseltek, a hóher bárdja alátt vérzettek el.

Khalit pasha újra megjelent egy uj hadsereggel Erzerum falai alatt, de ütemzik hónapi sikertelen ostom után kénytelen volt egy sergében kitüött jeniczser forrongás miatt elhagyni Erzerumot, s sergének nagyobbrésze a beallott erős tében elágyott.

Kövegly Kiserdz pasha meglepte Abbázzát, s ez feladta magát, Számbulba vitetett s szultán Murád (IV.) nemcsak meggegyelmezett a hős Abbázza pashának, hanem beemiai kormányzónak nevezte, a később annyira beloszerezett, hogy nem tudott nála nélkül lenni. Abbázza elbeszéléseit, eredménydús eletének elsősorlása volt legkedvesebb időtöltése, s mindenben, mégöltözteben is utánozta az erzerumi orosszlányt, de a kegy IV. Murádnál, ki nála legkedvesebb barátját is csupa szeszélyből sajátkezűleg elte kinek 17 évig tartó alhanya alatt 100,000-nél töb kivégeztetés történt, nem sokára szokott turtami. Nata szokott dolog volt, hogy a kiunt-tetés kafánját a hóher oldja le, Abbázza az egykor nélkülözhetlen kegyencz 1044-ben (1634) azon gyanura, hogy a szent sir temploma felett világyo örmények által megveszteegetni engedte magát, kivégeztetett.

S midőn a kegyetlenség megszűnt a szultán vezérelve lenni, s midőn kiment divatból, hogy a fövezérek és más államhivatalnokok csak a hóher pelosa léptesse le, midőn az erkolcsök szelidultével azok, kik elégületlenséget kiérdemeltek, csak számüzettek, akkor Bruszát volt fő köppen a számüzöttek és belzetlenek kijelölt helye.

Mindössze hat szultán czékelt Bruszán, kik emlékoket nagyszerű mecsetek épitésével örökitek, ezek az arab épitészet remekei még most is láthatók, de igen megrongálatlaya az utóbbi foldingás által.

Bruszá 360 mecsetei közül nehánynat megkisértek leirni.

Mindenik között a legnagyobbszerű az Ulu-Dsámi, melyet három szultán dsámijának is hivnak, arrol, hogy I. Murád, I. Bajazed és I. Mohamed dolgozgattak egymásután ezen nagyszerű épületen. Alakja négyszegű, 100 lepés oldalhosszával s falak kivülről márvány lapokkal voltak bevoritva, a három kopu tehlázatja (melyek közül a Kibla kapu a legszebb) a leggyönyörübb faragásokkal, metszetekkel, arabeskekel és korán-feliráskokal voltak ékitve, melyeket hogy meg ne lopták, azon szerencsés korban, mennyek köszönetem, hogy a foldingás lepatra rólok azon disztelen ruhát, melyek az emberek tudatlansága ráöltött, t. i. a törökök sokkal szebbnek találták azon ütmozhatlan szegénynek mivelt, ezen remekeit a kóforagásnak, ezen teremtményeit a legkölöbjök képzelődnek bevakolni, fehérre kimeszlení s rá izlésteien virágokat s tájképeket mázolni; Praxiteles szobrait szór csuhaba öltöztetö valami szemérmes spázca.

Magas négyszegű pilastokon 24 kő nyugszik, s czék közepében egy a többinél sokkal nagyobb nyilat, 26 lab átmérőja, melyre drótból készült kő van feketve, ezalatt van egy nyolczszegű márvány medencze, melynek közepéből phantasztikus alsu tócséron ömlik ki a víz, ez egészen eltörö modor, az Ulu-Dsámi ügyeiről mecset, melyben a kút ben van az imodaban, a többieknél mindenutt az előtermen van helyezve. A pilastok és a falak vagy két-öl magasságra aranyozott s élénk szinezetel kovert feliratokkal s arabeskekkel vannak feléktive. Nagyszerű ozon mecsetben a Mihrábsz (szószék, honnan az imán a koránt olvassó) mely egészen ebenfaból van, fenn egy hegyes fedelú tornyocskával, melyhez egy három kapuju lépcsőcskő vezet, az egész el van öntve faragásokkal és mozaik éktményekkel, ilyszerű mü egy egész ember életét vehette igénybe. S a muvesz neve, ki onfeladozólag koptatá vesöit évtizedeken át, ki épitöi lelopa a nagyszerű eszmét, hogy azt testbe öntse, el van feledve, a főkapu felett van bevésve czifrán aranyozott betükkel, hogy azt a szultán Mohamed khán csináltatá Allah dicsőségére.

Ezen mecset a foldingás alatt igen sokat szenvedett, minaretei ledöltek (minaretei egyikéneki telején egy szökökút volt, melyet az Olymp magasságán fekudo forrás tápiált) kőpiri összeomlottak, s most az eredeti mintára épitteté azt a kormány, s csak kijavitása tobbe kerult 10 millió piasztertol, mennyibe kerulhetett annak épitése? de akkor kimérő volt pénzt a magyszerű dolgokat, midőn lánczra fűzött népek voltak a napszámosok, midőn kirabolt népek kinceseit halmozák össze a szultánok kincstaraikba; vajjon nem dolgozott-e ezen dámon több szijra fűzött magyar hős? vajjon ezen elzúgó hangok, melyek a magas kupokról lezajlanak, nem az ős szellemeinknek-e panaszszavai? kik idegen földön nem nyughatnak. Ha ti vagytok ösem szellemei, áldjatok meg unokáitokat, hisz ő is távol van a hontól, hisz ő se tudja, ha vajjon sirját egykor a hon szent hantjai takarandják-e? ha a honvágy nem tipi-e el érző szivet, mielőtt teborultatna szülőföldte csókolatára?

(Folytatjuk.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Al,' hogy congressus nélkül a kérdés el nem döltheó. Tehát valószínű, hogy a csatározásra nem kellemes téli napok diplomatizálással huzódnak el, melynek érdekes tárgyai vigasztalják a hirlapokat, hogy csak kitelelnek valahogy a részvét jegén is, míg a tavasz meglehet ismét zöld fürre segít.

Személnk resultatuma csak az, hogy mi a nagy, és az egész világot izgultságban tartó játékban még csak mind egyes positio-foglalásokat látunk; de a véget még nem. Napoleonnak oly rettenetes szöközök, oly elözmények vannak már kezén, hogy azokkal egy középszerű ész is meg is fontos lépéseket tehet elöre. Hogy ezen eszközöket ö használtalanul hagyja, ö, kinek családi nevével Franczia ország dicsvágya össze van forrva, azt nehezen hisszük, ha csak Európában egy oly genialis egyetértésbe nem jönek a többi kormányok és népek, a mily genialis értheténsegbe tud burkolózni a francziák császára.

Podig ö egy czél felé megy, miröl annyiszor emlékezének, mint IV. Henrich, XIV. Lajos s I. Napoleonban, mint legtelenitö ugyan, de mindenik egy-egy lépéssel közelebb haladva czéljához, kiérdemlö czél. Ez e czél Orosz- és Franczia ország uralma keleten és nyugaton.

Ujdonságok.

— A piaczi nagytemplom tornyának befedése már kedeltét vette, a fedés muszka rézzel megy és igen diszesen adja ki magát antik alaku pompás épületre. A mint a ft. Kedves istván pöl is, helybeli épitésznek alárásával kiadott emlékiratból láljuk, ezen torony alapköve a földszintöl négy öl s három uj mélyben talált köveces alapra tétetett le 1837-ben, a torony alapköfala tömegesen üreg nélkül van megindittatva, s a földszinen felül két öl magasságra az ugynevezett észak-keleti támaszba lön letéve imenytjeszen az alapkö; 1838. máj. 20-kan erdélyi kath. püspök Kovács Miklós ur által beszentelteetvén. A legelsö adomány, mint e torony épitettése kezdödött, Kedves István apát ur tette le 1,000 forinttokban; ki azon szerencsében részesült volt, hogy e szép élemödö eltetni, hogy a hozzonnál ném át épült toronynak maga szentelhesse be keresztjét, mely a mint akkor emlitettük, augusztus 11-kén történt. A torony épitési költsége az emlékirathani kimutatás szerint 280,335 pfrt 57¼ kra kettö alatt. A torony épitömesztere Alföld Antal, az épites vezetöje kir. tanácsos és mérnök Gaiser Antal, a szobrász Szekrényes János. Az igen diszes keresztet Pesten készitették, rézmüves Kammermayer és társa Mayer. Az emlékirathani érdekes elöadás szerint maga az antik templom, mely mellé most a torony épüvte lött, mur. 1442-ben Zsigmond magyar királynak a visegrádi fogságban tett fogadalma következtében épittetett Szent Mihály föangyal tiszteletére.

— Medgyeszöl Schuster T. tanár ur és a koppenhagai t. társaság rendes tagja, ö ezer hozzánt intézett levelben felsö értesiteni a német nyelvet tanuló vágyó ifjuságot, hogy oltan egy solid hazhoz kosztra és szállásra ifjak vétetnek fel, kik a német nyelvbeni oktatás mellett reál és filologiai tanulmányokban is részesittetnek; a feltételeket a fennevezett tanár urtól tudhatni meg.

— A magyarországi önkénytes huszárökböl 2 ezred fog alakittani, 4—4 századdal, mostani tölszerelésük és ruhazatjok megtartásával. Egyikre ezen czérdoknak a kiválasztásából, a másik a többi megyékhöl fog kiegészitetteni, mindig önkénytes toborzás utján.

— Vigasztalnul a kémenypeprőknek. Szolnok, aug. 22. Egy nem czékely fazonu tapaszt (czitelt) vettem ugyanezt — az italmánynyöl olvastam e lapokban, mely szerint a kémények bizonyos konyhasóval vegyitett tapaszszal vonatván be, azok kigyulhatnakolva valnak. Szükségesnek, söt kötelességszerünek tartottam, kivált, miután a „feltalitló" ségor arkánumot (titkot) akar czinálni a dologröl, s czélöl vperesgyet hozni; ezen arkánumot embertársimnak ingyen átadni, illetöleg a föltalaló ur leplét leránani. — Ez arkánumnak én idestova 30 év óta vagyok birtokában, és az ola nehany ujeltkezett megláttam, mindenöt gyrtamm, ingyen, és senkisem akarta elöfizgadni, sőmisem követte, pedig vala! — Hanem olyanok vagyunk mi magyarok! A honi találmány nem jö, ha csak külföldröl nem jö. — Tehát! az egész miszterium a konyhasóban rejlik, mábsan semmihen! legföbeb valami tartósabb tapaszt (czitelt) talál hozzá a „feltalló", mely kitöltöttnek a mi kőpeprnek vakoló mezes tapaszunktól (magyarul „malter"). Ez is czékelység! A két Magyarhonban tömerdek fösz (gipsz) van, czuet kell hát a kémény belső tapaszát elöállini, — különben közönséges jó vakoló mésztapaszszal is szándig megöll. A lüök ellen áll: a só a fustben lebegö vizrészek által örökös nedvességben tartja a sós tapaszt, s igy ez szünöleen izzad; igy hát, a mig a fustböl, mint korom az oldalra ragad, azt megnedvezi, de az izzadságcseppek tömegesülnek, czáhöli kis folyó tömegé lödödik, s igy a kémény ömmagatöl mosödik. Ez okon a kémény belső talajat teknösen ki kell rakni téglával, s az oldalán a fenéknél egy kéf hövelykni átmérőju csatornát kell hagyni, melyen a fumirt egybegyüllt nedvek kifolyjanak az udvarra, vagy akárhová. — Ha valaki hajlandó volna alitani, hogy most az elliött „feltalás" után nyeglésekedem: ám kérdezze meg Koczka Nándor szolnoki épitömester urat, öt egy uj ház épitetése közben ezelött nehány höval szöltöttam fel: hogy a kéménycket belöl ily módon vakoltassa. Ö akkor megkiszönte, do nem hiszem, hogy követte volna. Már most mint „kulföldi" arkánumot talán hazánkánl fogja. — A kéményseprök ne rettenjenek meg: kell arra még 100 év is, mig ez általános divatba jö, ök akkor nem fogják lejöket fújtani, addig meg egy par nemzedék kéménysepröinas, mester, s még gazdag mester is lehet. Akkor, a ki hátul marad, tegye be az ajtót. A varrógép rég divatban van, mégsincs kevesebb szabóinas, mint volt. — Azonban nem fogártani, ha e czikket tobb lap is emlitt, — ez valóban nem tréfa, s ha czak egy egésszel lesz is kevesebb általa, már sok könynyel lesz kevesebb a világon, sok biztositó-társulat részvényeszi álhatnak nyugottabban, de befolyással lesz a biztositási díj czökkentésére, és a társulat gazdagulásra is stb. Borosnya László. (V. U.)

— Szeged varosa hatósága sajátul akarván megszerezni a szinházépületet, hogy azt az illöid igazgatónak díjtalanul bocsása rendelkezésére, az épület mostani tulajdonosával az árban már megegyezett, s a tulajdonosok ugyanazon öszetlen hazafiságot tanusiottak ez alkunál, mint mikor az épületet felállitak.

— A „P. N." belgrádi levelezője m. hó 8-ról irja: „Kragujevaczi tudósitások szerint a rudnjaki kerületben egy foldimivelö tobb czisztalat és kannat talált, összesen mintegy 20 fontnyit. E tárgyak érdekelni fogják a magyar olvaso-közönséget jelesen azért is, hogy a nevezett czisztalatot oly patak mellett találták, melyet ott magyar pataknak (magyarszky potok) neveznek. A talált tárgyakat Milos herczeg magánál tartotta, tehát le nem irhatom: de az illetö jelentések szerint a tárgyak igen ódonok lehetnek. Tudni fogja az olvaso, hogy Szerbia azon része, mely a Duna, Szava s Morava közt fekszik, tobbszor volt Magyarország alkatrésze. A Hunyadyak korában Belgrád vidéke Magyarországhoz tartozott, s ha nem csalódom, 1453-ban emlitik, hogy Ulászló király Rudiste faluval, nem messze Belgrádtól, ajándokozta meg Hunyadi Janost. Ennek sa közelében régibb idö óta voltak czüstbányák, s néhol van emlitve, hogy e vidéket Mátyás király Beatrix feleségének adományozta. Az emlitett jelenségeknél fogva nemelyek azt hiszik, hogy a talált czisztalat kannák s tiluk azon idöböl valók, a mikor az emlitett vidék Magyarország alkotó része volt, s hogy ez czisztedények épen talán a rudniki bányából nyert érczböl készitetvén. Persze czak czak tanulatok gyanitások; tobbet fogunk tudhatni, ha majd az illetö tárgyak ide érkeznek, s rajtuk tán valami fölirás vagy czimerek vannak."

A kolozsvári kisegitö-pénztár-egyletl forgalmi kimutatása augusztus hóról:

Bevételek:	
Pénztármaradék a multi hóról . . .	116 ft 71½ kr.
23 uj tag 34 részvétlen után . . .	178 „ 50 „
Könyvdij	23 „ — „
Havidijak és rendkivüli betételek .	1902 „ 69 „
Kamat, helyegdij sat.	248 „ — „
64 tag visszafizetett kölcsön . . .	7680 „ — „
Összes bevétel:	10.149.74½ „
Kiadások:	
80 tagnak kölcsön	9760 ft — kr.
Kezelési költségek	43 „ 43 „
Összes kiadás:	9803 ft 43 kr.
Pénztármaradék:	346 ft 31½ kr.

Kolozsvárt, aug. 31-kén, 1859.

Tauffer Ferencz, igazgató.	Vagner Frigyes, pénztárnok.	Geltch János, könyvvezető.

Kolozsvári piaczok szeptem. 1-jén 1859. — Bécsi mérője osztatik becsben. Tiszta buza 3 ft 74 kr. — Elegy buza 2 ft 89 kr. — Rozs 1 ft 75 kr. — Arpa 1 ft 5 kr. — Zab — fri 91 kr. — Torokbuza 1 frt 68 kr. — Pityóka 1 frt 51 kr. — Marhahús fonta 14 kr uj pénzben.

Politikai hirek.

— Páris, aug. 25. Gr. Morny mint a Puy-de-Dome megyei tanács elnöke az ülésszakot egy beszéddel nyitá meg, melyben Franczia ország viszonyát Angliához érintö, ismételve kezességét vallát a császár szándékairól s ügyeszkedvét megmutatni Anglia aggályainak alaptalanságát, miután azon magatartás, melyet az angol sajtó s az angol szónokok kitüntetnek, a viszonyokat összebonyolithatnak. Azzal gyanusitni hogy a császár egy uj vallat irání tapló czélokat, annyi jelentése van, hogy ö az uj sulyos csapást adna, annyit jelentene mint szavát és szivében mint fejedelem s emberében kételkedni. Gr. Morny azon reményét fejezé ki, hogy amaz aggályok a császár határozata által, Franczinországot a béke müveivel elfoglalni, el fognak háritattni. — A „Pays" megelégedéssel veszi a „Patrie" multkori nyilatkozatát, melyben ez a felelösséget minden nézeteiért csupán önmagára hárítja, s ezen alkalmat folhasználja arra, hogy a közép-olasz fejedelmek visszahelyezéséröl ujra elmondja nézeteit.

„Mondják — igy szól — hogy Közép-Olaszországnak jöl vezénylett serege van s képes a nemzeti akaratnak tisztelelet szerezni. Értsük meg egymást: a toscanai nép egy vagy más megöldöznak ellentállhat, de olyat nem hatalmaszhatja, hogy a szárd uralmnak akarja a toscanai, s bármut fog-e neki Toscana üzenni, hogy öt kényszeritse vonakodásának visszavételére. Ha a különböző fejedelmek, kiket Toscana e Lotharingiai dynastia folvláltásra kijelölhetne, a gyülés határozatát visszautasitanák, mily eszközei vannak Toscanának, hogy ellentállásukat legyőzhesse? Nincsenek. A toscanai nemzeti gyülés tanácskozatai nem foglalják tehát magukban a helyzet utólsó szavát; azok nem megoldások, hanem nehézségek."

A „Pays" e czikkéhöl azt szabad talán következtetnünk, hogy Victor Emánuel, a mint már Zürichhöl jelentve volt, a bekeblezés visszautasitását vagy legalább el nem fogadását megigérte; de mésrészt itt Párisban azt is álliták, hogy a király határozottan kijelentné gr. Reizetnek, miszerint minden fegyverczöleti restauratio-kisérletet fegyverczöl vissza fog utasitani, s alapos ok van azt hinni, hogy Szárdiniát e pontban Anglia igen erélyesen támogatja. Hogyan fog a dolgok ez állása mellett a megoldás eszközöltetni? bajos áltátni. A hségek lakói ugy látszik komolyan szivukre veték Farini azon szavait: „legyetek elöviganzók a beszédben, s erélyesek a cselekvésben", s habár nem minden szinaranyi is, a mit olyatan az ügyek és állapotok közöl láthatni, de bizonyos, hogy minden rendelleneztöt s annyira oly lépéstöl tartózkodnak, mely a beavatkozást szaüszéghép maga után vonhatná. A „Patrie", melyröl daczára minapi nyilatkozatának, mégis azt tartják, hogy befolyásos politikai körök véleményét képviseli, fol is használja e körülményt s kiemeli, hogy a nép és kényszerülö minden tényénél mindig a legnagyobb rend uralkodott. „Ezen rend, ugymond, oly gyökeres, s annyira magán hordja a harmonia és elszántság bélyegét, ugy hogy nehéz abból azt nem következtetnünk, hogy a souverainek és elöbbi alattvalók közt gyögyöthatlan anripathia létezik. Ámde mi történjék most? A jövö magj mondandanja; de bizonyos, hogy a restauratio a hségekben soha sem fog fegyvererövel létesittetni. A villafranczi békekötés ennek ellentmond, s azok, kik az ellenkezöt állitják, rágalmazzák a békét, mint a háborut rágalmazták."

— Páris, aug. 27. Gr. Morny beszédjei rendesen figyelmet ébresztenek. Igy a Puy-de-Dome megye tanácsának megnyitásakor mondott utolsó beszédje most is tulmegy a megyeiérdekek körén s egész Francziaországban figyelmet perjeszt. Beszédje igy hangzik:

„Uraim! A megyei tanács mindegyik ülése más kiláltások közt nyittatik meg; mindannyiszor azon ügyekszem, hogy önök szükségeit, reményeit, aggályait ismerni tanuljuk, hogy önökkel mint barát, kinek szava iránt folyvást bizalomnal viseltetnek, beszélhessünk. Önök osztán a kelkesedést, melyet gyözelmeink elöidézték, a hálát, mely Franczinországot a császár mérsékletre mintát eltölti; de nem képesek maguknak megmagyarázni, mint adhatott ezen nyilvánvaló törekvés, európai összentökzést kikerulni, Angliában alkalmat ezen hirlapi czikkekre, ezen parliamenti beszédekre, ezen fegyverkezésekre, melyek annak következményei. Ezek mindenekelött igy szólnak: „A mi sajtónk szabad, a francziáké nem az; az egyiknek gyalázásai nem birnak tehát ozon horderövel mint a másikét." Elsö tévedés! Franczinországban nem létezik praeventiv eszköz, egy lapot meggátolni abban, hogy azt mondja, a mi neki teszik. A bornánynak a sajtó ellen nincs más fegyvere, mint az indokolatlan megintések és felfüggesztések, mely mindkettö csak vissza-torló rendszabály. Az angolok hozzátesszik: „A császár szive mélyéböl ohajtja Waterlót és Sz. Ilonát megboszulni; ö az oroszt császárral csupán azért kötött békét, hogy szövetségesévé tegye; az auszbriai császár iránt csak azért mutatta magát oly nagylelkünek, hogy ezt baráttjává tegye, s ezen keltös szövetséggel czélja, Angliát megtaszodni." Szükségesnek tartom, önöknek megmondani, mit tartok ezen fölszólalt. Oly idöben élünk, midön a várna-gyülolet s a csalódoké kényteleu volt az erkölcsök szelidülése elöl tágitani, s a nemzeti gyülöletet, a nemzeti elöitéleteket annál bizosabban kelle a civilisationak elnyomni. Az uj nemzedékeknek egyéb dolguk van, mint a multat megboszulni; felvilágosultabbak, mint hogy más indokaik legyenek a cselekvésre a jelennél és jövönél. A császár s a jelen franczia nemzedék nem tartoznak azok közé, kikről mondhatni, hogy semmit sem tanultak és semmit sem felejtettek. Akét czásárt iránti nagylelku magatartást az emlitett indokoknak tulajdonitani, annyit tenne, mint a nagy európai érdekek szabályozását nyomorult szinházi cselszövénynyé lenyomni s a legmagasztosabb érzelmeket, melyeket Isten az emberiség javára egy fejedelem szivébe öltött, lenézésre gyitani. Én jobban méltányolhatám mint bárki más a császár loyalis hüségét s békés szándékait; mert midön azon tisztelteben részesitett, hogy Oroszországba kuldött, a kát birodalom közti viszonyokat megköttni, utasitásainal a következö elvek szabályozák: „Ne engedje ön az angol szövetséget illetni, s a helyet, hogy a nagyhatalmakat elvlásaztani törekednék, inkább azt emelje ki, hogy ha azoknak szerencsésjök lenne egymás közt kiegyezni, mindazon nyomorult nehézségeket, melyek Európában keletkeznek, békés uton el lehetne intézni." (Ít kiemeli grof Morny, hogy a császár az olasz ügyet is congressus alá tiv kivánta a háborút elöl megtenni, mint azon folytatja.) Ismétlem: azok ulán, miket a császár mondott, és ismét, ö gyanusitni, hogy alattomban, minden más ok nélkül, csak hogy régi boszuját hütse, egy vállalatot készit elö, mely a világ legnagyobb érdekeit alapjaikban megrendiienö s a civilisatiot sajnálandó csapással sujtaná, ez annyi lenne mint kételkedni a fejedelem és az ember szava és szivében. Önök nem is hiszik azt. S talán azok, kik Angliában ezen rémületet gerjesztik, szintén nem hiszik; de a nemzeti érzékenység ezen ingatása, nehány nép intézmény ezen czirogatása növeli a fopok kiadásait s emeli a szónokok népszerüségét. Amde rossznapot követnek el, mert fölizgatják a két országban a kölcsönös elhangoltságot, bizalmatlanságot ébresztenek, s addig szálnak, mig egy nap egy jelentéktelen esemény, egy jó viszonyok közt könnyen elháríthatö félreértés a kölcsönös érzékenykedés mellett komoly bonyodalommá válhatik. Azután a császár biztositásai, határozata, Franczinországot a béke müveibe s foglalkozásaiba bevezetni, ezen agyrémes aggályok fölött majd csak gyözelmet vivandnak ki. Ez

Iskola de Teologie Catolică Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca
Proiectul Centrului Național de Documentare Teologică și Bibliotecă Teologică Digitală
Centrul Național de Documentare Teologică și Bibliotecă Teologică Digitală

uraim! azon háboru, melyet Angliával folytatnunk kell. Végezzük be elszánton minden szállító- s közlekedési eszközeinket, nyomjuk le nyers kelmeink s ipartermékeink árait, utánozzuk az angol népet mindenben, a miben hiányunk van, edzzük meg erőnket a társulási szellemben, a nélkül hogy mindig a kormány támogatása s segélyhez folyamodnánk, tanuljuk meg a hitelt használni, ügyekezzünk annak virágzó használata által azon szabadságot megnyerni s megtartani, melyek az embert saját jóltétének urává teszik, s más határuk nincs mint azon kár, melyet másoknak okozhatunk Igen, folytassunk Angliával ipari és kereskedelmi harczot, a haladás s civilisatio legyenis harczát, mely mindnyájunk jóltétére hasznos. Ezt ohajtja a czászár; támogassuk fáradozásait."

A „Const." ma a reformokról szól, melyek nem rég a közigazgatás ügyében kilátásba helyeztettek. Ezen reformoknak czélja lenne, a helyi szellemet, mely mindinkább elenyésznik, fölébresztení. Megvallja, hogy a községekben senki sem törődik a nyilvános ügyekkel, s mennél inkább vevék el a központi hatalom a helyhatóságokról a községi ügyek felöli gondoskodást, annál hajlandóbbak voltak ezek, a tekintély utolsó maradékát is átengedni. A lakosságot tehát minthogy inkább részeltetni kell a községi ügyekben. A tér erre az általános szavazat által jól elő van készítve. A választott községi tanácsoknak voltak ugyan jogaik, de nem használták, hanem a maire és segédei által vezettettek magukat. E testületeknek ennélfogva ezuttán kell juttatni jogaikat, s ezeket talán még bővíteni is; talán tanácsos lesz a mairet is körökből választani. A nyilvánosságot azonban a kezségtanácsülneiben nem ajánlja a „Constitutionnel", ellenben azt tanácsolja, miszerint a legtöbb adót fizettek községtanácsosoka tétessenek, ezek bizottmányokká alakuinanak s a községek ellenőrzését megosztanák. — Gróf Morny, beszélte két lapnak adott alkalmat a saját ügyébeni fölszólalásra. A „Journal des Deb." fél sem tevzi, hogy a gróf komolyan ösze akarta volna hasonlítani sz angol és franczia lapok szabadságait. A „Presse" pedig a megintések rendszerének sulyosságával lép fol a gróf ellen.

— London, aug. 25. A „Times" Marseilleből aug. 19-éről hoz egy levelezést, mely szerint Toulonban azt beszélik, hogy a franczia admiralitástól parancs érkezett, miszerint a hajóhad lefegyverézést ne folytassák s az erődök, melyek a kikötő bemenet folott urkodnak, a keszen tartott ágyukkel fölfegyverkezzenek. Levelező egészen 50 vontesovu ágyut számalt meg, mind 30 fonsoak voltak, melyeket utólsó ottléte óta beszerezte. Azt hiszi, mikép a franczia hajóhad gazdagabban van vontesovu ágyukkel ellátva, mint hittek volna, s számuk folyvást nevelik. Az ágyunszádok éppen csak ilyekkel vannak ellátva. — Az „Advertiser" párisi levelezője pedig ekként tudosít: A „mit most a bel-, had- és tengerügyminiszteriumokban suttognak, jelentős. Tegnap azt hallok, hogy ezy Cherbourgba küldött rendelet szerint a franczia hajóhad összes ágynunszádjait ott ösrpontosítják. Ma tudva van, hogy mérnokok küldetnek ki Brestbe, azon hogy ommosnak a Galaisig az egész tengerpartot folvegyék s egy tengeri kikötő alakítását javasolják, melyi képes legyen 60 szállítóhajót magába fogadni; hogy továbbá a tengerészeti miniszter alattvalóinak kijelenté, miképa jövő év kezdetén 50 szállítóhajónak kell egyenként 2000 ember számára a Doverrel szemben készen állnia. Lehetséges, hogy III. Napoleonnak nincs egyéb szándéka, mint a perfid Albionnak nyugtalanságot és költséget okozni; de Angliának mindeneszte tudnia kell, mi készül itt, a miről egyébiránt a Downingstreet urainak már tudomásuk van."

Olaszország. A „Patrie"s a ma érkezett olasz lapok azon következményekkel fogialkoznak, melyek a modenai és toscanai szavazatokból eredhetnek; s egyhangulag ojánljak Victor Emánuel királynak, hogy a herczegségek akaratának engedve, vegye kezébe a középolaszországi népségek sorsát." A genuai „Corriere Mercantile" irja „Jó forrásból eredt levelek biztosítnak bennünket, hogy kormányunk Közép-Olaszország ünnepélyesen és bámulatos módon kijentett ohajtásainak engedni fog, azoknak teljes méltánylásával és az alkotmányos sávoyai hazzal való egyesülési elv erkolcsi elfogadásával. De egyuttal egyszersmind ki fogja jelentni, hogy e pillanatot ezeu területi foglalásra nem tartja alkalmatosnak, mivel egy európai congressus van készülőben, mely Olaszország végleges átalakulását szabályozni fogja, s mert ennek eredményét be kell várni. A lakosság magatartását megdicsérve, fel fogja szólítani azt a rendet tovább is megőrizni, s magát tovább is az eddigi bölcsességgel viselni; aztán következő biztosítékokat fog nekik tenni: 1) Hogy államunk őket a belkormányzás, és a hadsereg szabályos szervezésében támogatni fogja; 2) hogy csapataink őket a betörés és restauratio minden kisérletétől, valamint a köznyugalom minden megtámadásai ellen védni fogják." A „Lombárdia" milanói hivatalos lap aug. 22-kéről igy ir:

— Turin, aug. 22. Mint a „Nord"nak irják, azon f. hó 20-kán estve érkezett távirdai tudósítás következtében, miszerint Florenczben s Modenában a nemzeti gyülések ószhangulag a Szárdiníhoszi csatlakozást határozták el, másnap reggel Victor Emánuel elnöklete alatt tobb órai miniszteri tanácsülés tartatott s elhatároztatott, hogy ily fontos ügyben a kormány semmi elsietett lépésre sem hagyandja magát sodortatni; hanem nyugodtan bevárandja a Közép-Olaszországból a birtokbavétel iránt érkezendő küldöttségeket, s mindenesetre semmi eldöntő lépést sem teend, mielőtt a hatalmasságoknál kérdést nem teendett. A „Nord" ezen közléshez azon megjegyzést teszi, miszerint ezen határozat egyrészben azon igeréthen találja magyarázatát, mit a czászár Linati gróf pármai synodicus előtt tett, t. i. hogy nem fog a dolog fegyveres beavatkozásra kerülni; azonban ő, a czászár nem hiszi, hogy az európai udvarok megengedjék a herczegségeknek Szárdiníavali összeolvadását. Azt állítják, hogy ide Franczinországnak egy jegyzéke érkezett volna, melyben azt kivánná, hogy a még Közép-Olaszországban levő utósó piemonti csapatok is (karabélyosok) visszahivassanak.

Turin, aug. 23. Miióta a király milanói és bambardiai utjából visszatért, itt valamivel nyugodtabban néznek a jövő események elé. Itt meg vannak győződve, hogy Ausztria a villafrancai békekötés eltal onmagát csalta meg, midőn egy olasz szövetség alakitásba beleegyezett, mielőtt a többi olasz államok sorsa el lett volna határozva. Ausztria ugyanis oly anarchicus mozgalomra számitott egész Olaszországban, melynél a beavatkozás szükségképeni lesend, mig Napoleon császár jól tudta, hogy az olaszok abban mindnyájan megegyeznek, hogy oly alkotmányt nyerjenek, mely azt az osztrák hoy ellen ellenben biztosítsa. Még magyar utósóemnak előtt is, hogy az osztrák fölvedelemnek, teljesen közönyös, bárhogyan nevezik is a választott herczeget, csak hogy a monarchia aként legyen alakulva, hogy csak jót tehessen. Az eddigi dynastia iránti ellenszenv sem legyőzhetetlen. Midőn Lajatico herczeg, ki Florenczben a mozgalom élén állt, a toscanai nagyherczegnek kijelentette, mikép lehetlennek vált, a toscanaiak örömmel megtartották volna őtet, ha ez az 1848-ki alkotmányt helyre allitotta volna, mi őket az osztrák befolyás ellen biztosítja. Ellenben a Victor Emánuel iránti lelkesedés egész Olaszországban tulnyomó; azon király iránt, mindenki buzog, kit most csak „a legbecsületesebb ember" név alatt emlegetnek. Arese gróf, ki a jezsuiták kormánya alatt 1840-ben miut szabadságesgére gyanus kénytelen volt Szárdiniából kivándorolni, s ki Lajos Napoleonnal azelőtti magán életében igen sokat forgott, és most ismét itt telepedett meg, igen sokat teza a kedélyek lecsillapitására. Az aug. 15-ki nagy ünnepély tanusitotta a franczialnak ezen ország haladatosságát; az itt keresztülvonuló franczinak virágokkal halmoztatták el, s az ágyuk megkoszorusztatták. — Legnagyobb bánatot okoz most egész Olaszországban az ilju népely király, ki egészsége miatt Genuaban van, s ezen kivül mégis retegett nepje és anyosa befolyása alatt áll. — A háboru nyoma alig érezhető Olaszországban. A francziák mibe sem kerülnek, sőt igen sok pénzt hagynak az országban.

— Turin, augusz. 28. Bolognából jelentik, hogy ezen város válaszási bizottmánya ezen czimet vevé fol: II. Victor Emanuelétri bizottmány." — Garibaldinak Bolognában mulatásáról következő részleteket közölnek: Ama nehány óra alatt, melyeket ott töltött, méglátogatá az 1848-ban agyonlövetett Bassi atya sirját, ki Ravenna tartományában fogatott el, hol a tábornok nejét elvesztő. Ezen sir meglátogatása után Garibaldi szomoru s hallgatag volt; Montegnolát is meglátogatá, hol a szabadságharczban 1848-ban győzelmet vivtak ki. A nép őt „élő jelen tábornokunk"-ként kiáltozókkal fogadá.

Turin. A „K. Ztg." itteni levelezője szerint ismét gyakrabban lehet Napoleon hgnt mint etruriai királyt emlittetni hallani. Mig ezelőtt Párisban az erre czélzó propagandát eltiltják, jeleket vél a levelező ószrevenni, melyekből világosan kitünik, hogy a herczeg megvalasztását, ha fényesen ütne ki, a tuilieriákban szivesen látnák. Másrészt Párisban Oroszországnak egy Leuchtenberg herczeg jelöltségére vonatkozó igen világos nyilatkozatáról beszélnek, melyben a sz.-pétervári kabinet határozottan visszautasit minden ilyféle tervet. A „Manch. Guardian" angol lap szerint a piemonti kormány felhivá a semleges hatalmak tanácsát, mitevő legyen a toscanai és modenai népjogokkal szemközt. Az angol kabinet — az „Indep. belge" szerint nem egyenges — válaszul adta volna, hogy ha Victor Emanuel elfogadja a csatlakozást, Nagybritannia részéről semmi ellenzésre sem fog találni. A piemonti lapok mindinkább sürgetik, hogy a szárd kormány csatlakozzék a nemzeti gyülések szavazatához. Párisban már el is volt terjedve a hire, hogy Piemont elfogadja a herczegek csatlakozását, s hogy a toscanai kormány egy emlék iratot készit, melyben kijelentendi, hogy a toscanaiak fönntartandják függetlenségüket minden beavatkozás ellen, bármerről jöjjön is az, a következménynek a felelősséget azokra hagyván, kik a nemzetiségek jogát s a népek függetlenségét megtagadnák. Bolognában a választások 28-kán kezdődnek s a nemzeti gyülés szept. 1-jén jönne egybe. Egyébiránt uj bonyodalom fenyegetődzik, ha igaz, hogy a pápai csapatok mintegy 7000-nyi szabman Riminiben ószpontositeva levén a Romagnába bemenni szándékoznak; s hogy Garibaldi csapatjai a Pó felé mozdulatot tettek, a modenai hg kiséretét meghajtásindók.

— Modena, aug. 24. A nemz. gyülés, mielőtt magát elnapolta volna, ószhangulag a következő nepy pont iránt hozott határozatokat: 1) Farini dictatorságának megerősítése, 5 millió lirányi kölcsön kötésére teljhatalommal; 2) emlékszobor fölállitása azon ülés emlékére, melyben a Szárdiníahoz csatlakozás iránti népghajtások ószhangulag kimondattak; 3) azon nyilatkozat, miszerint a függetlenségi háboruban harczolt önkénytesek a haza irányban nagy érdemeket szereztek magunkak; 4) a dictatornak azzali megbizatása, mikép a hatalmasságoknál eszközöje ki ama politikai foglyok kiadását, kiket V. Ferencz hercseg eltávozásakor magával vitt.

— Róma, aug. 20. Ama különböző mozgósitott pápai csapatok parancsnokainak, melyek már megkezdették a Bologna felé nyomulást, meg kelle állapodniok. It nagy vérontástól fenkie; azonban azt talán még ki lehetend kerülni. Egyébiránt általában a helyzet a gyöngébb pápai csapatoknak éppen semmi biztositékot sem nyujt a harcz szemcsés kimenete iránt. — Ama halotti ünnepély alkalmával, melyet Goyon tábornok a Lajos-templomban, a lombardiai háboruban elesett francziákért rendelt, egy ismeretlen egyén a következő nyomatott lapot osztá ki:

„Ma, midőn ti a mi nemzetségünk szent ügyeért a lombardiai mezőkön elesett vitéz bajtársaitok emlékét ünneplitek, ohajtásinkkal egyesüljék a tiéitekkel s örök halat fogadunk. It hol nincs meggondzse sahad ohajtásokat nyilvánitni, se bajtársaitok oldala mellett elesett polgártársaiukért nyilvánosan imádkozni, jól esik saját imáinkat a tiéitekkel egyesiusi s könyeket hullatni bajtársaitok sirja fölött. Azt remélttuk, hogy veletek még más győzelmeket, azokkal Olasz-ország teljes megszabaditását is ünnepelendhetünk. De ha szinte azon czél, melyet nagylelku császártok maga elé tüzött, nem éretett is el, mégis az olasz vérrel egyidőben folyt nemes franczia vér nem hiában fogott kiontatni. Mivel a mondn népeknek ezen természetes szövetségéből, melynek jelentőségét a császár elismeré, s melyt ama nemes vér megpecsetelt, elkőbutóbb Olaszország teljes függetlenségének kell gyümölcsül megérnie.

— Zürich. Az „Ind. b." egy berni sürgönye jelenti, hogy a meghatalmazottak nagy tevékenységet fejtenek ki, miszerint a villafrancai vázlatos békét befejezhessék, s számos diplomatiai futár jő s megy. Gr. Colloredo szélhűdési rohamból csakhamar kiépült, s igy ez ő baja nem okozott a tanácskozatokban semmi fonnakadást. Mindamellett a hozott határozatok felöli még semmi bizonyos sem hallatszik, sőt némelyek azt állitják, hogy az eredmények felöli korábbi tudósitás ha nem is alaptalan, de mégis korai. Ezen tudósitás szerint a foladat egyik része, mely Lombárdiára vonatkozik, el lenne intézve. A várnégszög, mint Villafrancában megállapitva lőn, Ausztria kezén marad; a Lombardia részéről elvallalandó államadósság pedig a franczia meghatalmazott javaslatára, 200 millió lirában állapittatott volna meg. Az illető szerződés Franczioszrag és Ausztria közt kőttetik meg, s Szárdiniu ahhoz egy pótczikkben csatlakoznék; a kölcsönös erősítények azon Zürichben czeréltetnének ki. Ez azon tudósitás, melyet Párisban meg kaszinak tartanak. A foladat utóbb részére vonatkozóag azonban meg semmi előbaladásról sem értesülünk, sőt constatirozzák, mikép Franczinorszag és Ausztria közt véleménykülönbségek léteznek; az „Ind. belge" párisi levelezője mindamellett is azt hiszek, hogy az értekezlet szept. első napjaig befejezendi foladatát.

— Páris, aug. 27. A félhivatalos „Patrie" folyvást Németországgal foglalkozik. A gothai pártnak reformzagatásai adnak neki erre alkalmat, szemére hányván a berlini kabinetnek „kétértelmű, határozatlan politikáját", „Vajjon lehetséges-e, ugymond, hogy egy kormány, mely annyi gyöngeséget, következetlenséget és önzést tanusitott, e percaben Németország vezetését átvegye? Gondolhat-e Németország arra, hogy ily politika szerzőre a magn sorsát bizza? Németország egységének, ismételjük, a bécsi kabinet fölelne Azon hatalom, mely ezen egységet megalapitani akarná, kénytelen volna magát Ausztriával élet-halál harczra elszánni. 1850-ben Poroszország a döntőpczcban begyel ei szóvetségeseit — ma ugyanez történnek. Ma ugy mint tiz év előtt a poroszi politika gyöngesége és határozatlansága ujra gyümölcstelenné tenné a másodrangu államok által hozott fegyelenlségi áldozatot s még egyszer meghiusitná az egységáhrándozok terveit."

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

— Páris, aug. 29. (Oest. Corr.) Turinból 28-ikáról kelt tudósítások szerint a válaszátsók már végbementek Romagnában. Azon küldöttség, mely a Toscana csatlakozását illető kivánatot nyujtja át, 28-kán hagyta el Florenczet. Turinból parancs küldetett, hogy az nagy ünnepélyességgel fogadtassék a piemonti területen.

Páris, aug. 30. (Oest. Corr.) A „Constitutionnel“ jelenti, hogy Franczaiország ohajtja a herczegeknek elámaikba való visszahelyheztetését, de erőszak használata nélkül.

— Egy turini levelezője a „D. P.“-nak, ki állítása szerint a Cavour kabinetjéből vette volt értesüléséit, irja, hogy az olasz háboru alatt a szárd kabinethez egy orosz jegyzék érkezett, melyben a többek közt ez volt: „Ha egy lengyel legiót alakíttatok, ugy mi ellenetek fellépünk; ha a magyarokat revoltáltatjátok, akkor a német erőt hívjátok sikra magatok ellen, mely utóbbi esetben a mi elhatározásunkat még fenntartjuk: de annyit már most megjegyzünk, hogy teljesleg ohajásunk ellen volna az, hogy ha ezen kiálítás „nemzetiség“-a mi határunkhoz oly közel terjed el.

— Turinból, aug. 23-ról irják az „A. Allg. Ztg.“-nak: A legujabb időben több oldalról ismét harczias jelentek lehet észrevenni; így például a fegyvergyárakban a munkálatok szünet nélkül folynak, s mindennemű szerek nagy mértékben összehalmoztatnak. stb. De ennek czéljáról az „A. Allg. Ztg.“ levelezője nem adhat pontos felvilágositást. Onök olvashatták már Victor Emánuel válaszát azon bizottmányhoz, mely neki az emlékérmet átnyujtotta. A király egész nyiltan beszélt egy Ausztria ellen negyedik fölkelésről; hogy ez az ö gondolatjának folytonos tárgya, hogy Olaszország számithat rá, s mikép ö bizonyos benne, hogy mielőtt meghalna, Olaszország szabad leend. Miután a bizottmány háta mögött egy gyorsiró a király ezen beszédét leirta, Victor Emánuel parancsot adott, hogy kinyomatása előtt Ratazzi miniszterrel megtekintés végett benyujtassék. A miniszter természetesen némi módositásokat tett benne, és igy a beszéd, a mint a lapokban megjelent, nem bir többé azon fenyegető hanggal, — de a gondolat él és gyujt.

Az „Opinione“ szerint Garibaldi Modenában beszédet tartott a néphez, melyben többek között ezeket mondá: „Kevesebbet kiábáljatok, többet tegyetek, s akaratotk védelmére fegyveres csoportokba egyesüljetek, hogy igy, ha lehetséges, Olaszország függetlensége kivivattassék.“

— Turin, aug. 25. Érdekkel bir az „A. Z.“ levelezőjének következő tudósitása: „Ratazzi elég eszélyes most még piemonti ezredeket Florenczbe nem küldeni, hórha hiteles helyről állitják, hogy a piemonti hajóraj, mely az adriai tengerről visszatért, jelenleg a livornoi kikötőben horgonyoz, valamint azt is, hogy két hadosztály parancsot kapott a modenai határon felállni. Több oldalról lehet ujabb időben ismét harczias jeleket látni: igy p. az arzenálban szakadatlanul folytatják a munkálatokat, halmozzák a készleteket sat.

Modenából, aug. 29-kéről jelentik: A forradalmi nemzeti gyülésnek egy küldöttsége, mely Malmusi lovag, Fontanelli marquis- és Ancini grófból áll, ma külön meghizatással Párisba utazott.

— Róma, aug. 23. Egy millió alattvalónak makacs kivánsága uralmától megválnia s az atyát fölleg a még két év előtt a Romagnában tett valódi diadalujjanak emléke mellett igen nagyon lesujtotta. Utolsó időben jobban mint szokta, panaszla egyszek ugy mint a tömegnek hallátlanságát. Ily kedélymozgalmak folytán már két nap óta betegeskedés lepte meg. Lábai annyira megdagadtak, hogy ez idő alatt csak ülni vagy fekünni birt. — Antonelli bibornok látogatásra készult Nápolyba, hogy mig az évszak megengedi, az ischiai tengeri fürdőt használhassa. De ez utazásnak csak azon esetre kellene bekövetkezni, ha a jelen nehéz bonyodalmak teljes visszalépését előidézendették. Ez azonban mindig bizonyosabbá kezd válni, habár még kissé elhalad is. — Ma egy jelentékeny fegyverszállitmány ment egy carbigieri osztálylyal Pesaróba; honnan az ellenségeskedések Bologna alle kezdetüket vennék; azok közt volt 1400 puska a papi fegyvertárból.

— Eisenach augusz. 26. A m. h. 14-kén itt közmegegyezéssel készített nyilatkozat szövege igy hangzik:

„Európa s Németország jelen veszélyes helyzete s annak szüsége, hogy a politikai pártkövetelések a német gyülés közös nagy feladatának alája rendeltessenek, számos férfiakat, kik részint democrata, részint az alkotmányos párthoz tartoznak, különböző német tartományokból összehoztak, hogy egymás közt egy egységes német alkotmány s az ezen czél elérésére megkivántató közös működés iránt tanácskozzanak. Ök a f. évi julius 17-ki eisenachi s a jul. 19-diki hannoverai nyilatkozatokhoz csatlakozva, kölcsönös egyetértő pontok iránt egyezlek meg egymás közt: 1) A jelen politikai helyzetben nagy veszélyeket látunk német honunk függetlenségére nézve, melyek az Ausztria és Franczaiország közt kötött béke által inkább növeltettek, semmint kevesbitettek volna. 2) Ezen veszélyek végső oka Németország hiányos összeszerkezetében fekszik; és azok csupán ezen szerkezet gyors változtatása által háritlathatnak el. 3) Ezen czélból szükséges, hogy a német szövetségygülés Németországnak egy szilárd, erős s állandó központi kormány által váltassék fel, és hogy egy német nemzeti gyülés hivassék össze. 4) A jelen viszonyok közt az ezen czél elérésére legharatlyosabb lépések csupán Poroszországtól eredhetnek; azért oda kell hatni, hogy Poroszország vegye át annak kezdeményezését. 5) Ha Németország a legközelebbi időben kivülről ismét fenyegetve lenne, a német központi kormány végleges megalakulásáig, a német haderők vezetése és Németországnak a külföld irányában diplomatiai képviselő e Poroszországra ruháztadó. 6) Minden németnek kötelessége, a porosz kormányt, a meddig annak törekvései onnan indulnak ki, hogy a porosz állam feladatai Németország szükségei s feladataival lényegesen megegyezzenek, s a meddig az működését Németország erős és szabad összalkotmányának behozatalára irányozza, egész erejével támogatni. 7) Minden német hazafiról, — már akár a democrata, akár az alkotmányos párthoz tartozzék — megvárjuk, hogy a nemzeti függetlenségel s egységet magasabbra helyezzék, mint a párt követeléseit, s hogy Németország erőteljes szerkezetének elérése végett egyetértéssel s kitartással közreműködjenek.“

Bécsi börze. Sept. 1-éjjén: Nemzeti kölcsön 100 pft. 78.90. Metalliques 5 pentes 74.20. Urbér papirok: magyar 72.50. erdélyi 71.50. Bankrészvény 899. Korona 16.12. Cs. k. arany 5.54. Ezüst 16.50.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

HIRDETÉSEK.

NEM HIVATALOS.

(730) (2—6)

Bebizonyult jóságu csalhatlan szer

palaczkférgek ellen

találtatik

Kolozsvártt **Gál Simon** kereskedésében

(belső középutcza 458 sz.)

Ára egy üvegcsének **28** ujr.

(711)

Kolozsvártt **Stein János** s Maros-Vásárhelytt **Wittich József** könyvkereskedésében kapható:

A tized-kárpótlás

ERDÉLYBEN.

Vezényfonal minden tizedjárandóságot élvezett felek számára a tized bejelentésének könnyebb és helyesebb szerkesztésére.

Szerkesztő egy **gyakorlott törvénytudó.** Ára: 1 ujfrt.

Továbbá kapható:

A. és B. bejelentési táblák

6 és 10 krajczárért ujpéczben.

KÓVÁRI LÁSZLÓ,

ERDÉLY TÖRTÉNELME.

Első kötet. 204 tömött lap. Ára 2 ujfrt.

Második kötet 1 frt 80 kr.

ADATOK

a művészet történetéhez.

Irta ORMÓS ZSIGMOND.

Ára 3 ujforint.

GAZDASÁGI KÉTSZERES SZÁMVITEL.

Példányokkal együtt irta Farnos Károly.

Ára 2 ft. o. ért.

MIT TEGYEN AZ

ERDÉLYI GAZDA

HOGY JÓLLÉTRE JUSSON?

Az erdélyi gazdasági egyesület által kitüntetett pályamunka.

Irta BERDE ÁRON. Ára 35 ujkr.

A gyakorlott vadász

vagy

Ismertető a vadászat körében.

Ára 1 ujforint.

(694) (15—15)

Éppen most érkezett egy ujabb küldemény az általán kedvelt valódi

Schneebergi növény-allop-ból

mely igen hatályos szer a torok-gyuladás, rekedésig, náthalaz, köhögés, mellszorulás és hagyományos esetekben.

Friss ssállitmányból kapható:

Kolozsváróti: Wolf János gyógyszt.; Brassóban: Gyertyánffy Tivadar; Wolf Gábor gyógyszt.; Marosvásárhelyt: Jenei Albert gyógyszt.; Lugoson: Arnold József; Verseczen: Herczeg Sób. gyógyszt.; Segesvárt: Müesthaeber; Puszonczán: Graf W. K. gyógyszt.; Déesen: Krémer Sam.; Sadszárosban: Graf. Speth; N. Enyedynt: Haraszek József; N.-Körösben: Schöbert K. wrabnál.

Ára egy üvegcsének használati utasitással: 1 ft. 26 kr. o. ért.

A fennevezett bizominyosoknál kapható a cs. k. szerves **SCHMIDT** féléle kedvelt

ifjuságmagnesz.

Főraktár: BITTNER GYULA

gyógyszerésznél Gloggnitzban.

(729) (3—3)

Egy, jó bizonyitványokkal ellátott gazda tiszt kinek az erdélyi gazdaszatban már több évek óta volt alkalma járlasságot szerezni, ajánlkozik **gazdatisztnek.** — Bővebb tudomást vehetni **Stein János** ur könyvkereskedésében Kolozsvárt.

(737) (1—1)

Eladó jószág.

Somkereken egy posta állomásra beszterczéből és jel eneg tugositható határán 180 hold termőföld mint egy 40 hold Erdő szükséges belsőkkel, vásári és koresmárlás illetőséggel ugy szomszéd négy helységbeni koresmárlási jogal, és mind egy 150 hold erdővel, belsőkkel, és mind egy 20 hold kitöltöket örök áron eladó. Bővebben tudhatni beszte cz rói ügyvéd Hófgráf János ur nagy llondáró Berzenczel Miklós által, bérmentet levelek nyomán

(736) (2—3)

Értesitvény!

Déézsi üj szerkezet gőzmalmom termeléki főraktárát Schwarczel és társa belső magyar ucza 319-ik szám alatti vegyes kereskedésöhöz helyezvén, midőn e felül a 1. cz. közönség illető részét értesithetni szerencsém van, egyszersmind azok szabott árát, szintugy Klozsvár ott mint Déézsen, e következőkben juttatom köztudatra.

Legfinomabb királyliszt	№ 00	12 fr	50 kr. o.é.		
finom	„	„ 0	11 „	— „	„
„	„	„ 1	8 „	40 „	„
„	„	„ 2	7 „	35 „	„
„ Zsemleliszt	„	„ 3	6 „	30 „	„
„ kenyérliszt	„	„ 4	4 „	84 „	„

Krémer Samu,

déézsi kereskedő.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.